

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА”

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.А.Н.

• Мала академія наук
України під егідою
• ЮНЕСКО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ XVII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ “АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”

12-13 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

УДК 338.24

**ФОРМУВАННЯ ЗАСАД СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
БІОЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ**

Птащенко Л.О.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
lianaptaschenko63@meta.ua*

У розвинених країнах світу достатньо уваги приділяється питанню сталого розвитку та корпоративної відповідальності бізнесу. Підприємства все більше усвідомлюють вплив своєї діяльності на навколишнє середовище, розвиток територій та суспільства, добробут працівників та населення. Одним із ключових підходів у цій сфері є ESG (environmental, social, governance). Це підтверджує актуальність наукового дослідження, котре присвячене ролі сталого розвитку в діяльності підприємств біоенергетичного комплексу. Адже сталий розвиток бізнес-моделі відіграє значну роль у мотивації бізнесу до інновацій та є потужним рушієм конкурентоспроможності ринку. З огляду на це, дослідження присвячене розгляду засад сталого розвитку бізнесу у галузі біоенергетики, що враховують екологічні, соціальні та управлінські аспекти в діяльності підприємств, зокрема цілей та критеріїв ESG.

Сьогодні все більше науковців звертають увагу на проблеми сталого розвитку, дискутують з питань формулювання сутності поняття сталого розвитку бізнесу, систематизують показники, які допомагають виміряти рівень сталого розвитку як окремого бізнесу, так і країни в цілому. Дослідження дало можливість констатувати, що сталий розвиток – це стратегія, яка задовольняє потреби бізнесу, зберігаючи при цьому екологічну рівновагу, добробут співробітників, громади, суспільства. Концепція передбачає ведення бізнесу, який робить більший внесок в економіку, навколишнє середовище та суспільство, ніж отримує вигоди від цих сфер

Важливою передумовою дотримання бізнесом доктрини сталого розвитку є формування системи показників ESG, що відображають конкурентоздатність

бізнесу та його вплив на довкілля й суспільство. ESG – це трирівневий підхід до сталого розвитку та корпоративної відповідальності. Запровадження підходу ESG може принести багато переваг підприємствам як з фінансової точки зору, так і з точки зору репутації, забезпечити їх сталий розвиток. Адже сталий розвиток є інноваційним трендом, основною детермінантою наряду економічних перетворень і свідчить про досягнення бізнесом економічних, соціальних та екологічних цілей.

Невід’ємною частиною загального процесу сталого розвитку суспільства є сталий розвиток біоенергетики. Європейська комісія приділяє значну увагу цьому питанню, зосереджуючись на забезпеченні сталого постачання сировини з біомаси для виробництва біопалива та енергії. Деякі вимоги щодо цього є обов’язковими для держав-членів ЄС (виробництво рідкого біопалива та біологічних рідин). У 2009 році було введено в дію Директиву про відновлювані джерела енергії (2009/28/ЕС) [1], метою якої є забезпечення сталого розвитку та раціонального використання ресурсів. Реалізація основних принципів Директиви дозволила досягти поступового нарощення темпів переходу на використання відновлювальних джерел енергії. У 2018 році ЄС було визначено новий курс щодо скорочення викидів та прийнято Директиву про відновлювальні джерела енергії (2018/2001/ЕС) [2]. Цим документом запроваджено нові заходи для різних секторів економіки, зокрема тих, де прогрес заміщення традиційних джерел енергії відновлювальними був дещо повільнішим.

В Україні є потенціал вирощування енергетичних рослин, котрий визначається, головним чином, наявною площею вільних сільськогосподарських та малопродуктивних земель, на яких можна закласти відповідні плантації. За оцінками фахівців Інституту технічної теплофізики НАН України, в довоєнний період економічний потенціал енергорослин для отримання твердого і газоподібного біопалива в Україні становив 5,44 млн т н.е./рік. За оцінками експертів, проведеною без урахувань мінувань сільськогосподарських угідь та інших руйнувань, спричинених війною України з російськими загарбниками, до

2050 р. цей потенціал мав би зрости вдвічі та становити 11,20 млн т н.е./рік [3].

Зазначимо, що хоча нинішнє використання енергетичних культур в Україні є обмеженим, існує значний потенціал для розширення цього сектора на деградованих землях. Основні фактори росту включають збільшення удвічі площ під деревними/трав'яними енергетичними рослинами, а також ріст врожайності цих культур і використання силосу кукурудзи на біогаз. Прогнозується, що у 2050 р. 10% теоретичного потенціалу деревних/трав'яних енергетичних рослин буде використано для отримання біометану шляхом термохімічної газифікації біомаси. Крім того, передбачається, що у 2050 р. буде вироблятися біодизель з олійних енергорослин, які вирощуватимуться на незадіяних сільськогосподарських або малопродуктивних землях. Для реалізації цього потенціалу необхідні подальші дослідження та політична підтримка.

Активізація діяльності підприємств біоенергетичного комплексу на засадах сталого розвитку сприятиме зменшенню залежності України від видобувного палива, дозволить знизити частку імпорту, прискорити євроінтеграцію в цій галузі та впровадженню принципів сталого розвитку українськими підприємствами реального сектору економіки. На державному рівні необхідно удосконалювати нормативно-правову базу діяльності енергетичних підприємств та імплементувати стандарти ЄС в енергетиці.

Література:

1. *Renewable energy directive. European Commission.*
URL: https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy-directive_en.
2. *Renewable Energy Directive. Replaces Directive 2009/28/EC; effective from 2018-12-11. Official edition. 2018. 128 p.* URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L2001>
3. Гелетуха Г.Г., Желєзна Т.А., Кучерук П.П., Драгнєв С.В. Аналіз перспективних напрямків використання енергетичного потенціалу біомаси України // Теплофізика та теплоенергетика. – 2023, т. 45, № 2, с. 77-86. URL: <https://doi.org/10.31472/tpe.2.2023.9>